

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacţia şi Administraţia
 VIAŢA LIBERTĂŢII BRĂŞOV. —
 TELEFON 226.
 Abonament anual 860 lei.
 Pentru străinătate 800 lei.
 Anunţuri, reclame, după tarif

Fondată la 1838 de George Bariţiu

Apăre de trei ori pe săptămână

Prin tine însuţi, cetăţene, şi pentru
 tine, la libertate, legalitate şi cinste.

După zece ani.

Se împlinesc în iarna ce vine zece ani dela alipirea Ardealului la corpul pământului românesc.

E vorba ca aniversării a zecea a acestui mare eveniment să i-se dea importanţa cuvenită în cadrul unor serbări evocatoare ale marelui moment istoric, care însemnează realizarea visului de veacuri al unui neam. Câtă fericire şi cât entuziasm zguduie o astfel de serbătoare! Şi... ce grozavă ironie a sorţii!

Ardealul, care ar trebui şi ar vrea să se pregătească, aşa cum se cuvine, pentru marea zi, care însemnează eliberarea lui din ghiarele pajurei habsburgice, stă înmărmurit şi gânditor în faţa mascaradei, cu care se bafoareşte şi se profanează amintirea celei mai mari şi mai sfinte zile din istoria lui.

Guvernul liberal vrea să fie el aranjatorul serbărilor menite să proslăvească ziua, în care soarele libertăţii şi-a aruncat cald şi lumina peste codrii şi văile dintre Carpaţi şi Tisa. Căldura speranţelor făşnise din entuziasmul, care a cutremurat într-o zi Ardealul în ziua de 1 Decembrie a anului 1918, ca să îmbrăcat în haina patriotului, să facă pe binefăcătorul victimei în care şi-a implantat pumnalul.

Bajocură! Profanare!
 Nu ne ştim s'o spunem că această îndrăzneală întrece selbătăcia hienelor, care, după ce a desgropat mormântul şi şi-a săturat stomacul din cadavrul găsit, varsă lacrimi şi plânge deasupra oaselor pe cari nu le-a mai putut înghişi.

În lături hienelor!
 Trecutul de grele şi îndelungi suferinţe româneşti ale Ardealului nu poate fi atât de crud bajocurat, tocmai în ziua de sfântă amintire a celei mai frumoase serbători a lui.

De zece ani, de atunci încoaice, voi l'aşi schingiuit, voi l'aşi bajocurat şi l'aşi sleit de vlagă de viaţă. Voi, urmaşii împilatorilor din vremurile ungureşti, eji aruncat asupra Ardealului românesc linafoliul de doliu şi mizerie. Voi aji turnat în lacrimile de bucurie ale eliberării lui otrava mizeriei şi a desnădejdiei.

Sub a voastră cărmuire liberală a făcut acest nenorocit Ardeal un lung stagi de prea dureroase încercări.

Şi acum îl chemaşi să se bucure alături şi sub privirea înfepătoare a călăilor lui?!

Nu! Ardealul nu poate suporta această bajocură! Trecutul lui plin de demnitate şi curaj românesc nu-i îngăduie ca el să fie obiectul de bajocură al celor ce i-au furat frumoasele speranţe ale zilei libertăţii, pentru ca, după zece ani să fie mânat cu bicul la mascarada ide profanare a simbolice cetăţi, unde sângele lui Horia a sfinţit pământul, pe care s'a ridicat în anul 1918 tribuna vestirii libertăţii lui!

Dacă în faţa roşii, care frângea odată oasele lui Horia şi

Cloşca a fost mânat cu forţa neamul românesc ca să fie marior al acestei dureroase tragedii, — tot astfel să-i fie dat ca şi în România lui de azi să fie forţat să aziste la spectacolul de profanare a celei mai mari zile din istoria lui?...

Au trecut zece ani dela Unire! Acest trecut de dureroase experienţe — afară de singurul balsam al mângâierii că trăeşte între hotarele Tării româneşti, — n-a adus asupra Ardealului decât mizerie şi deznădejde.

Ploaia rezelor politice a căzut prea din belsug asupra acestui Canaan de fericire liberală. Tolba persecuţiilor Tissaiste pare mai înfricoşătoare azi în mâinile zise „româneşti” ale celor ce au luat-o moştenire dela trecuţii satrapii ai Ardealului.

Ardealul vrea şi doreşte să-şi facă datoria. Ţine şi arde chiar de dorul de a da zilei de 1 De-

cembrie cinstea ce i se cuvine. E doară ziua visului împlinit, de al cărui dor i-au răposat şi moşii şi părinţii!

Dar vrea să serbătorească, să se bucure în acea zi. Să proslăvească această sfântă zi sub conducerea şi alături de cei ce i-au pregătit-o în anul 1918. Nu la ordinul acelora, cari i-au sfărâmat toate nădejile şi i-au bajocurat entuziasmul cu care în iarna aceluia an a alergat în braşete României-mame!

Ar fi prea mare decepţia şi ruşinea ca la a 10-a aniversare a eliberării lui, Ardealul să admire printre aranjatorii serbărilor pe toţi trădătorii lui deodată trecuţi azi în tabăra liberală.

Bajocoritori de zece ani ai demnităţii ardelenesti, jefuitorii avutului din Ardeal, hienele sfintelor tradiţii ale Ardealului, n-au drept să aranjeze serbări în numele lui!!

E doară vorba de serbătoria aniversării a zecea a eliberării Ardealului, — nu a împlinirii unui deceniu de jaf şi prăpăd liberal în Ardeall!...

problemă financiară, care e de o importanţă colosală pentru viitorul economiei noastre naţionale, la un mijloc de salvare politică pentru sine şi partidul său.

Dar asta nu e încă totul. După cum au prevăzut o de mult toate personalităţile competente, împrumuturi externe şi stabilizarea nu pot fi realizate fără colaborarea Angliei şi Germaniei. Acum însă Brătianu nu poate obţine această colaborare decât cu preţul acceptării unor condiţiuni, cari contrazic totalmente tot ceea ce d-se a crezut, a declarat şi a făcut până acum. El a trebuit să tăgăduiască obligaţiuni, pe care timp de zece ani şi le-a luat faţă de Coroană, de opinia publică şi de propriul său partid.

Aceasta e explicaţia pentru care d-l Brătianu a recurs la modalitatea de a cere Franţei un avans asupra împrumutului. În chipul acesta el ar vrea să sporească circulaţia fiduciară, să treacă de limitele maxime fixate în această privinţă prin lege şi să amâne pentru mai târziu celelalte operaţiuni financiare.

Asemenea mijloace de salvare aparentă nu pot însă împiedeca criza politică, ce durează de atâta vreme în România şi care cere soluţionarea ei prin punerea pe tapet a chestiunii succesiunii la guvern, care singură ar fi capabilă să exprime adevărata voinţă a naţiunii.

Această nouă amânare a împrumutului extern după o discuţie de 8 luni de zile, este un certificat eloquent pentru răspunderea acelora cari guvernează la Bucureşti. Această tactică de amânare a fost extrem de păgubitoare intereselor vitale ale ţării noastre. Faptul că am cerşit timp de 8 luni de zile bani în Europa şi America, n'a făcut decât să agraveze şi mai mult nesiguranta economică şi financiară a României.

Avansul asupra împrumutului un act nedemn.

Şi, de oare ce solicitările noastre chiar dacă nu au întâmpinat un răspuns negativ, au dus totuşi cel puţin la o consimţire în condiţiuni care trebuiau să lase o impresie foarte nefavorabilă pe pieţele străine, se poate măsura de aci valoarea de fapt a creditului de care se bucură actualul guvern. Ideea îndrăzneală a lui Vintilă Brătianu, de a încasa în numele României un avans asupra împrumutului viitor, este inacceptabilă din punct de vedere financiar, pentru că acordul acestui împrumut n'a fost încă nici-decum semnat, cursul şi notarea n'au fost fixate şi în fine pentru că subscrierile privitoare la această ncl n'au început încă.

Pe de altă parte, nu se cuvine ca ţara să fie silită prin acest avans la acceptarea unui împrumut, atunci când încasările bugetare sunt deficitare, când renta română pe pieţele străine se află în scădere aproape continuă şi exportul nostru a scăzut mult faţă de acela al anului trecut. Aceasta

ar fi egal a expune ţara noastră unei subordonări legale şi morale, care a şi fost prevăzută şi fixată de interese financiare străine, precum şi de raporturi economice şi politice, care rămân ascunse poporului.

Trecerea de limita maximală a circulaţiei fiduciare precum şi încheierea unui împrumut în acest scop sunt egal de primejdioase şi pentru că prin solicitarea de împrumuturi mai mici, spre a putea trăi de pe o zi pe alta, creditul ţării e complet înmormântat şi devine problematică realizarea marilor împrumuturi neapărut necesare pentru asanarea noastră economică şi financiară.

Din aceste motive, partidul naţional-ţărănesc se va împotrivi din toate puterile înlăptuirii acestor planuri.

Guvernul trebuie să demisioneze.

Eu sunt de părere că guvernul Vintilă Brătianu trebuie să demisioneze. Partidul Naţional-Ţărănesc: a şi declarat că guvernul n'are dreptul să încheie împrumuturi şi să impună ţării noi sarcini. Prezicerile noastre au fost pe deplin justificate. Se caută a se impune României condiţiuni extrem de oneroase. Vintilă Brătianu a şi acceptat unele din aceste condiţiuni foarte grele, pentru a obţine cel puţin avansul în chestiune, dar noi nu putem admite ca creditul ţării să fie distrus şi ca demnitatea şi conştiinţa naţională să sufere umiliri continue.

Pentru a pune capăt acestei stări de lucruri Partidul Naţional-Ţărănesc a hotărât să întrunească pe deputaţii şi senatorii săi într-un nou Parlament independent de cel al partidului liberal. Partizanii noştri au ales în fie-care comună reprezentanţii lor, pentru marea Adunarea Naţională convocată la Bucureşti.

Adevărata hotărâre a naţiunii se va vădi abia de aci înainte. E aproape ziua când concepţiile şi metodele liberale sucite vor fi înlăturate, pentru a se face loc libertăţii economice şi legalităţii, care vor deschide porţile creditului strein şi vor face posibilă înflorirea României.

Notar şi jandarm bătuşi. Ziarul „Curentul” publică un senzaţional reportaj despre o inscenare a notarului Ioan Guţman din Poiana-Măruşului, care împreună cu şeful de post au inscenat o „forjare” a cazarmei jandarmilor din comună şi o „dezarmare” a şefului de post. Acestei inscenări au căzut victimă jandarmul în concediu I. I. B. Banu, şi tinerii G. Sdrăilă şi Nec. G. Banu, cari au fost crunt bătuţi de şeful de post şi de notar. Cât pe ci era să cadă victimă şi primarul comunei, care s'a grăbit să pună capăt barbariei. Noroc că dl căpitan al companiei de jandarmi sosit în anchetă din Braşov a desvăluit întreaga inscenare. Aşteptăm dela dl prefect al judeţului şi dela comandamentul jandarmăriei să aplice celor vinovaţi pedeapsa cuvenită.

Împrumutul — o politică de salvare a partidului liberal

Declaraţiile d-lui I. MANIU pentru streinătate.

D-l Iuliu Maniu, preşedintele Partidului Naţional-Ţărănesc a făcut agenţiei „Europress” pentru ziarele din streinătate următoarele importante declaraţiuni:

Problema valutară şi chestiunea împrumutului.

„Problema valutară şi chestiunea împrumutului extern constituie o parte din marile probleme care privesc ţara întreagă şi ca atare nu pot fi soluţionate decât de un guvern, care posedă încrederea poporului, care e considerat în străinătate şi se bucură de o netăgăduită autoritate şi competenţă politică. Din nefericire, actualul guvern nu se poate lăuda nici-decum cu aceste însuşiri.

Partidul nostru a cerut mereu încheierea împrumutului extern şi înlăptuirea stabilizării valutare, atunci când partidul liberal a făcut demagogie şi, în contrazicere cu concepţia noastră, a reprezentat punctul de vedere, că nu trebuie să se îngăduie capitalului străin să tragă foloase din exploatarea bogăşilor naturale ale ţării noastre. Partidul liberal a împrumutat în urmă dela Partidul Naţional-Ţărănesc acest punct al programului său, împotriva cărui d-l Vintilă Brătianu a dus odinioară o luptă înverşunată.

A se menţine la cârmă pe baza unei idei căreia preşedintele consiliului de miniştri român i-a opus timp de 8 ani de zile un „nu” categoric, aceasta e o atitudine cel puţin ciudată. Prima condiţie pentru înlăptuirea unor idei politice sau financiare este încrederea opiniei publice în sinceritatea purtătorilor acestei idei, şi în ca-

pacitatea lor politică. Pare însă că aceste două însuşiri îi lipsesc lui Vintilă Brătianu şi de fapt el a întâmpinat atât în propria-i ţară cât şi în streinătate cele mai mari dificultăţi pentru a-şi realiza planurile financiare pe care convingerile sale de odinioară nu îngăduiau a se aştepta dela el.

La marginea ruinei economice.

Graţie politicii de duşmănie dusă de dânsul timp de 8 ani împotriva capitalului străin şi graţie ideii sale fixe de a urmări cu orice preţ o revalorizare, Vintilă Brătianu a dus stăful şi poporul României la marginea ruinei economice şi financiare, cu excepţia acelora cari s'au priceput a exploata mizeria sau prostia celorlalţi. Aci e cauza acelei revolte şi indignări, care şi-au atins culmea, când opinia publică a României şi-a dat seama de lipsa de prevedere cu care guvernele liberale au administrat cele mai importante interese economice ale ţării, pentru ca în cele din urmă să se vadă nevoite a accepta un acord ruşinos.

Ni s'a mai făcut odată oferta de împrumut extern şi propuneri favorabile privitoare la propriile noastre obligaţiuni şi la pretenţiile noastre faţă de străinătate, dar guvernele liberale le-au respins mereu. Astăzi însine suntem solicitanţii şi suntem refuzaţi pretutindeni. Acei cari eri încă ne-au rugat, şi-au retras ofertele lor şi resping astăzi pe ale noastre. Vintilă Brătianu a înjosit o chestiune de principiu la un obiect de târguială şi o

DIN ANCHETELE NOASTRE.

O crimă națională

Cum se sacrifică viitorul economiei comunelor din plasa Buzae de dragul unei societăți anonime.

Una din cele mai nenorocite plăși ale județului Brașov este plasa Buzae, împopulată în majoritate covârșitoare de Români năcăjiți și ajunși la sapă de lemn. Neglijată sub regimul apus, nici în România mare această plasă nu și-a putut lecuși rănilor din trecut, oferindu-ne și azi aproape același aspect dureros și rușinos.

Nu odată a ajuns în discuția consiliului județean această stare precară, desvâindu-se în toată golăteala ei mizeria care bântuie acest ținut situat la spatele lui Dumnezeu — dar totul în zadar. Sifilisul băntuie și acum cu furie, dispensarul necesar ca'n palmă iar pe deasupra sărăcie îngrozitoare din lipsă de pământ și pășuni comunale.

Guvernul n-are bani pentru stavilirea și căutarea molimei cumplite, care săcătuește trupurile istovite, iar modul criminal prin care s'a aplicat și se aplică azi reforma agrară constituie o adevărată crimă națională, căci prin ceea-ce se face astăzi, se înmormântează viitorul economic al comunelor: Sita, Vama, Intorsura și a tuturor comunelor și cătunelor românești din plasa Buzae.

Vom dovedi aceasta prin rezultatele unei anchete, pe care am făcut-o pe baza celor ce se petrec în mod criminal chiar sub ochii noștri.

„Operația agrară” a consilierului agricol Moțoiu.

Zilele trecute d-l inginer silvic și fost deputat M. P. Florescu a publicat în ziarul „Curentul” trei articole documentate în care se desvăluie „operația agrară” a consilierului agricol Moțoiu dela Sf. Gheorghe, prin care se atribuie 10.000 jugăre de pădure seculară „Societății anonime din Prejmer” pusă sub protectoratul faimosului general Iliescu-Turtucaia, rudă a dinastiei Brătianu și președintele Consiliului de administrație al acestei societăți și prin care pradă aminlita societate beneficiază de aproximativ 200 milioane lei.

Manevra, prin care s'a săvârșit această „operație agrară” de către ambele comisii de expo-

ziere sub direcția acțiune a consilierului agricol Moțoiu, se prezintă astfel:

Atât prin hotărârea No. 189 din 29 Martie 1924 cât și prin cea cu Nrul 563 din 24 Iulie 1924 a Comitetului agrar s'au respins două cereri de scutiri ale acestor păduri pe motivul că Societatea nu avea industrie în funcțiune, potrivit dispozițiilor art. 36 din legea Reformei Agrare.

Comitetul agrar trimite Consilieratului agricol ambele hotărâri în copie cu ordinul ca toate acele păduri ale societății Prejmer să fie destinate ca păduri comunale, iar pentru pășuni acolo unde terenul s'ar putea preta, adecă pe vâi, șesuri, goluri, pante ușoare, fânajuri, pășuni folosite ca atare, adecă unde rațiunea dictează aceasta.

La dosar!

Ce face d-l Moțoiu? În loc să execute ordinele, le pune la dospeală cu mențiunea: „La dosar. Consilier agr. Col. Moțoiu”.

Iată ce spune d-l inginer Florescu despre ceea-ce era foarte normal și cinstit să facă d-l Moțoiu la primirea ordinelor aminlita de către Comitetul agrar:

Ce trebuia să se facă.

D-sa trebuia să invite pe șeful ocolului silvic Boroșneul-Mare ca să facă o altă opinie silvică de păduri și pășuni potrivit intereselor fiecărei comuni în parte așa cum glăsuiesc articolele 99—105 din Regulamentul legii agrare, invitându-l să nu mai țină seamă de vechile opinii ce făcuse în 1922, atunci când primise ordin dela d-l Terențiu Buhescu, pe-atunci consilier silvic, și care îi impunea ca să nu se atingă de toate achizițiunile societății anonime din Prejmer căci avea 2 ordine dela comitetul agrar, secția Cluj, ca să analizeze cereri de scutire pentru 11.902 jugăre, ce le avea cumpărate dela diferiți baroni și grofi.

Motivele de-a nu ține seamă, dela 24 Iulie 1924 înainte, de acele cumpărări, erau prin urmare foarte firești, căci ambele cereri de scutiri au fost defi-

nitiv respinse în Martie și Iulie 1924, iar ca argument notoriu avea dispozițiunile art. 15 din legea publicată în „Monitorul Oficial” No. 140 din 1 Iulie 1924, care dispunea anularea tuturor contractelor pentru păduri, indiferent în posesiunea cui se găseau și indiferent de data la care se făcuseră cumpărarea acestora, pentru cazul când pădurile respective aveau a fi destinate ca păduri comunale.

Adecă normal și firesc era: nu dau ca pădure comună un pământ, de pe care altul, adecă Societatea din Prejmer, avea să taie și să ridice lemnul, ci dau terenul cu lemnul așa cum se găsește, pentru ca comuna în mod real să se bucure de lemn pentru scopul dictat de lege.

Pe de altă parte pentru Societatea Prejmer se prezenta regulamentul, că articolul 50 din regulamentul Reformei Agrare prevede pentru pământ media de valoare ce era între anii 1908—1913, iar articolul 52 prevedea ca valoarea lemnului prețului aceleiași epoci. Lemnul avea deci să fie vândut comunei pe preț maxim de 500—600 lei jugărul, având în vedere tarifele oficiale ungare de estimățiune cari se găseau tipărite în ungurește. Societatea cumpărătoare se folosea, în loc de pădure, de acest preț redus.

În loc de păduri comunale, pășuni comunale.

„Operația” consilierului Moțoiu consta în aceea eră ca aceste imense păduri seculare să nu fie date ca păduri comunale ci ca pășuni comunale pentru ca Societatea din Prejmer să aibă dreptul de-a tăia materialul lemnos sub prescripțiunile art. 16 din legea din 1 Iulie 1924, care prevede că materialul lemnos de pe pășuni se cuvine proprietarului, respective aceluia care a cumpărat pădurea dela proprietar. Oricine își poate face în cazul acesta o idee despre diferența enormă bănească, căci în loc să iei 500 lei pe jugăr sub formă de pădure comună, ai să încasezi prin exploatare cel puțin 20.000 lei, adecă de 40 ori, sub forma pășunii.

În loc de 5 milioane - 200 milioane.

Aici e secretul macagiului agrar Moțoiu, care a schimbat acul dela directiva făurită de dispozițiunile legii agrare pen-

truca societatea din Prejmer să încaseze pentru cele 10.000 jugăre sculte efectiv suma de lei 200 milioane și anume: 8000 jugăre prevăzute în hotărârea dela 5 Mai 1925, în care a figurat și d-sa ca membru al comisiei județene și 2000 jugăre sculte ale celor 10 comproprietari drept cotă convenită lor. (10.000 jug. × 500 lei = 5 milioane. 10.000 jug. × 20.000 lei = 200 milioane).

Care trebuia să fie procedura legală.

Regulamentul Legii agrare prevede în articolele 99—105 întreaga procedură, pe care o resumăm în următoarele:

a) Citarea în formă legală a comunelor precum și prin orice alte mijloace usitate în fiecare localitate.

b) Proces verbal de citare și ațișaj la ușa primăriei.

c) Descinderea Comisiei de ocol la fața locului, adecă în pădure și în comune prin încheiere de procese verbale.

d) Alegerea porțiunilor de pădure și pășune din tot ceea-ce se găsește în toate împrejurările respectându-se la munte cota de 200 jugăre ce și-o alege fiecare comproprietar.

e) Alegerea de 2—3 delegați ce trebuie să reprezinte fiecare comună în parte, și — nota bene — aceștia judecând la fața locului și aducându-se hotărârea la fața locului la fiecare comună, unde locuitorii o pot studia și face eventual apel, dacă se conving că s'au strecurat nedreptăți în dauna lor. Aceasta este singura cale legală prescrisă de regulamentul legii.

O procedură în vânt.

Ce redeși însă că s'a făcut de către comisia de ocol? Nici o procedură pentru fiecare comună în parte, căci deja dela 1 Sept. 1923 fiecare din aceste comune: Sita, Vama și Intorsura cu cătunele lor erau divizate și nu mai figurau sub numirea de Buzaeul Ardelean, fiecare având primăriile lor și ca atare citarea nu trebuia făcută pentru comuna Buzaeul-Ardelean inexistentă la 1924 când s'a făcut procedura de citare.

Prin urmare o procedură platonice făcută în vânt, căci Buzaeul-Ardelean nu avea nici o primărie dela 1 Sept. 1923 iar hotărârea a fost dată la 20 Oct. 1924 deci peste un an decând

comunele erau divizate. Să poate oare procedura urmată considera ca o îndeplinire a procedurii, citându-se așa în vânt și fără forme concrete o comună inexistentă, iar adevăratele comune de loc? Procedând astfel crede comisiunea de ocol de expropriere că a îndeplinit articolii 99—105 din Regulamentul Legii agrare la data de 24 Iulie 1924? În ce formă a înștiințat consilierul Moțoiu Ministerul și Casa Centrală despre citarea comunelor și cu ce poate dovedi că a comunicat la timp Ministerului data pentru termenul de judecată a fiecărei comune cum prescrie art. 99 din Regulamentul obligatoriu?

Răspundem: cu nimic, căci chiar dacă la dosar și-ar fabrica acum rapoarte, aceste trebuie să se găsească, fiind căutate, la Minister, unde trebuie să fie înregistrate, iar citațiile pentru delegați trebuie să existe la fiecare comună ca înțrate în registrul de intrare și alate la dosarele fiecărei comune, dacă s'a făcut într-adevăr în mod efectiv ceva, împreună cu dovada.

— Sfârșitul în n-rul viitor. —

Mulțumită publică.

Cercul studențesc „Țara Bârsei”, București, își ține de plăcută datorință a exprima adâncă sa mulțumită autorităților orașului Brașov, pentru sprijinul, concursul și interesul arătat cu ocazia serbării ce s-a aranjat în seara zilei de 6 August a. c. (Schimbarea la față) pe Promenada.

Tot aici își exprimă adâncă sa recunoștință tuturor magazinelor cari au contribuit prin donării de obiecte și alte articole la înăvuierea tombolei ce s-a organizat, precum și onoratului public care a sporit prin donațiuni de bani fondul creat pentru întreținerea căminului studenților din „Țara Bârsei”, înființat la București după mari sacrificii.

Farmacii de serviciu. Dela 11 până la 25 August a. c. vor ține serviciu de noapte, de amiază și Dumineca farmaciile: „La Ursu”, Carol Schmidt, Cetate, Str. Orfanilor 1 și la „Sf. Maria”, Tulai George, Str. Principele Carol 38.

FOILETONUL „GAZETEI TRANSILVANIEI”.

De-acum zece ani

Amintiri din pribegie

de Valeriu Crișan, preot

— Urmare —

7 Martie. Azi am fost chemați toți refugiații la Primăria de aici. Celor cari și-au făcut certificate pentru călătorie, li s'a spus să le deie înapoi, băzându-se aceștia pe ordinul telefonic, primit dela domniul din oraș. Unii din refugiați însă spun, că acest lucru l-au discutat sătenii în adunarea lor ținută Duminecă și au cerut dela Primărie să le rețină aceste certificate, fiindcă — ziceau ei — unul, care are un astfel de bilet în mână, ar putea să fure ceva dela ei și să plece. Răuvoitori am avut noi refugiați printre acești frați moldoveni și se poate să fi făcut vre-o propunere vre-unul în senzul acesta. La suferințele noastre, aceștia mai adăugau în neștiință, ori răutatea lor, noui suferințe! Când noi refugiații ne adunam în piață și comentam evenimentele, intrând cu noi în vorbă câte un fost soldat („muscălaș” cum îl nu-

meau consătenii lor), acesta nu se sfîia să ne spună în față zâmbind nebunește: „hei, că o veni Hermanții și vă vor acăța pe voi!” Noi nu îi răspundeam, ci îl priveam compătimitor pe acest frate moldovean rătăcit și pierdut. Nu voi să generalizez cazul, căci majoritatea acestor moldoveni luau parte la durerile și suferințele noastre și ne compătumeau. Aceștia înfruntau pe acești rățăciți și îi rușinau de multe ori, chiar fiind și noi de față. Acești aderenți ai noștri, în zilele acestea de chinuitoare suferință pentru noi, ne spuneau vorbe de mângăere și ne trezeu în suflete raze de bucurie, pentru a uita baremi din când în când amarul acestor zile lăd frământare sufletească.

Eri s'a desființat popota refugiaților de aici, fiindcă o parte din membrii ei, „au plecat din sat spre Odessa și anume: părintele Vichente Pop, învățătorii: Grecu, Socol, Comșulea și plu-

garii: Savu Paler și Drugă. În urma înțeleșului avut cu gazda popotei, vasele de bucătărie și plita (soba de gătit) rămân gazdei gratuit.

Azi după amiază s'a reîntors din oraș delegația trimisă de noi la d-nul Barkovski. Dânsul le-a spus, că chestiunea cu ajutorarea noastră bănească, a adus-o în discuție în дума orașului. S'a încuviințat contractarea unui împrumut și să ni se deie un ajutor bănesc la fiecare. D-l Barkovski a mai spus, că încă azi va da ordin telefonic Primăriei de aici, că dacă vor veni trupe austriace în sat și îi vor întreba despre situația noastră, să se adreseze aceștia direct dânsului. Iată un strein, care a dat dovezi de atâtea ori, că ne este un sincer sprijinitor și ocrotitor. Este singurul om cu autoritate, care ne ia apărarea în aceste zile grele pentru noi. Dânsul a spus, că noi refugiații români suntem „oaspeții lui de casă” și că atunci când vom merge noi în România, ar dori să meargă și dânsul cu noi, să vadă țara și poporul român, pe care îl iubește atât de mult. Le-a mai spus tot d-l Barkovski, că aeroplanul, care a trecut eri pe deasupra orașului, a lăsat niște manifeste și lui i se pare, că sunt românești. Are și dânsul un exemplar, pe care

il va duce azi d. a. la ora 6 la d-l Cornel Pană să-l citească. Limba de conversație cu d-l Barkovski a fost cea germană. Dânsul a făcut studii în Germania și Franța. Noi refugiații români ne vom aduce întotdeauna cu recunoștință aminte de acest Rus filoromân.

Eri seară au plecat din Elisabetgrad ultimele trupe bolșevice. În oraș se face curățenia gării, a străzilor și a grădinilor publice în vederea sosirii trupelor, —unii spun ucrainene, iar alții austriace... Azi a fost un târg, cu o animație neobicinuită până acum de vre-o 3 ani. În oraș circula nește bani locali, cari au valoare numai în oraș și județ, în urma împrumutului contractat de orașul Elisabetgrad pentru oraș și gubernia (județul Chersonului). În oraș se observă o liniște forțată, fețele trecătorilor de pe străzi parcă cercă a ascunde neliștea din sufletele lor. Se svinise azi pela amiază, că trupele ucrainene și germane au intrat deja în satul nostru în Horoțcaia. Delegația trimisă de noi în oraș venind către seară spre casă cu frică s'a apropiat de sat, căci din deal văzându-ne pe noi adunați în piață, a crezut, că sunt soldați germani... Numai după-ce au coborât în sat s'au convins, că svinul au-

zit în oraș nu corespunde realității. În oraș se așteaptă din ceas în ceas sosirea trupelor austro-germane! Câtă groază a trezit în sufletele noastre această veste, care ne-a torturat de atâtea timp. Când stam în piață și formând cerc discutam noi refugiații împrejurarea aceasta, că incurând vor sosi Nemții, vedeam cum câte unul din tovarășii noștri pleca dintre noi fără de-a zice un cuvânt de adio, să strecura tiptil pe străzi, urmăriți parcă de vedenii străni, să ascunde în „bucouca” (odăița) lui și cu capul adânc în pernă adormea, visând la suferințele trupesti ce îl așteaptă în viitor..;

În nrul de azi al ziarului „Golos Iuga” din Elisabetgrad, în articolul de fond „Rusia și foștii ei Aliați” se desaproabă politica perfidă purtată de Rusia. Din cauza acestei politici, România pierde Dobrogea — scrie numitul ziar — și tot din cauza perfidiei rusești s'a nenorocit România. Acest ziar și-a mai spus cuvântul cu toată franchea în chestiuni politice și tocmai fiindcă spunea adevărul, a fost suspendată, acum câteva luni de către bolșevici, apariția lui.

— Va urma. —

Roadele politice liberale

Câteva sentințe edificatoare.

Intr'un raportaj publicat în anul 77 din 25 Iulie a. c. al ziarului nostru, în care se insistă asupra roadelor nefaste ale politicii liberale comunale, prin care frunza comună Prejmer a ajuns la faliment moral și material, au fost vizate îndeosebi secretarul comunei și președintele comisiei interimare, făcându-li-se cuvenita caracterizare.

Deoarece cei vizati nu și dau pace, amenințând chiar cu procese, suntem nevoiți să publicăm în următoarele două sentințe judecătorești pe cari le avem în copie.

Întâi cine sunt cei doi potentați liberali din fruntea comunei Prejmer:

I.

Tribunal Cluj.

No. 1608/922. 5 Martie 1923

Sentință.

Acuzatul Nicolai Mireșiu de 32 ani, de religie gr. or., născut în Prejmer, domiciliat în Cluj, funcționar, cetățean român, fost soldat, fără avere, e vinovat în crima fals cu act public prev. de art. 405 c. p. și coal. de art. 405 c. p. înfăptuită prin aceia că acuzatul a schimbat textul certificatului Nr. 449 din 29 Iunie 1909 despre absolvirea a cl. VI. liceală a lui Iuon Petrică înlocuind numele de Iuon Petrică cu numele său, iar în Aprilie 1921 a făcut înaintea Not. Public din Cluj o copie de pe el prezentându-l apoi în Oct. 1911 Dir. General de Interne Cluj pentru a fi admis la cursul de notari din Făgăraș folosindu-se astfel de de actul public falsificat.

Pentru aceasta tribunalul condamnă pe acuzatul Nicolai Mireșiu în baza art. 405 cu privire la 404 și 391 c. p. cu apl. art. 91 la 8 luni reclusiune ca pedeapsă principală, la pierderea oficiului și drepturile politice pe 3 ani ca pedeapsă secundară.

România. Curtea de Apel, Cluj. No. 1551/12-923.

In numele Legii

Curtea de Apel ca instanță penală intențată contra acuzatului Nicolai Mireșiu pentru crima de fals în acte publice pe baza dezbaterii principale apelativă publică ținut în urma apelului declarat de procuror, acuzat și apărător ca sentință No. p. 1608/II. 922 din 5 Martie 1923 a tribunalului Cluj cu participarea președintelui de senat Gustav Haupt, a consilierilor Alexandru Oncean Vasile, M. Dimitriu și a notarului de senat dr. Vasile Hoportean în prezența delegatului procurorului general P. C. Palade, apărătorului separat dr. Ioan Ploscă și a acuzatului în libertate Nicolai Mireșiu la 12 Decembrie 1923 la Cluj ascultând acuza și apărarea a pronunțat următoarea

Sentință:

Curtea de Apel în baza art. 423 alin. 3 P. II. menține sentința apelată a tribunalului cu ocea reformare, că reduce pedeapsa privativă de libertate a acuzatului Nicolai Mireșiu la 6 (șase) luni reclusiune.

Motive.

Fiind culpabilitatea dovedită chiar și acuzatul recunoaște săvârșirea faptei, calificarea corectă nputabilitatea și punibilitatea mai pre sus de îndoială, Curtea a adoptat motivele și în baza acelor a menținut sentința primei instanțe exceptând partea referitoare la pedeapsa privativă de libertate, care pedeapsă după aprecierea circumstanțelor atenuante și agravante a găsit de prea gravă și în consecință a redus-o la măsura, care este în raport cu culpabilitatea acuzatului, ne fiind motivată aplicarea art. 92 c. p. cerută de apărare.

Cluj, la 12 Decembrie 1923.

G. Haupt, președinte.

A. Oncean m. p. raportor.

Subsemnatul certifică oficios că copia prezentă conșună întru toate cu originalul.

Cluj, 11 Februarie 1925.

Indescifrabil, grefier.

II.

Copie.

Dos. No. 3442/926.

După sentința penală No. 3578.

Tribunalul

In numele Legii

Hotărăște.

Condamnă pe inculpat Irodion Creangă com. Prejmer jud. Brașov la 15 zile (cincisprezece) închisoare corecțională să plătească 4000 lei chelt. pentru faptul prevăzut de art. 322, 323 c. p. Cu opoziție și apel

Data și cetiță în ședință publică azi 14 Dec. 1927.

ss. Antoniadă ss. St. Ionescu. Conf. P. Ivan, grefier I. Dinescu

Grefa Trib. Ilfov Secția 4 C. Prezenta copie fiind conform cu originalul se atestă de noi a se comunica lui Irodion Creangă fabrica de lână com. Prejmer jud. Brașov.

Prim. Grefier ss. necelibil.

De vânzare una casă cu trei camere, bucătărie și dependințe construite solid, cu o grădină în mărime de 2 holde, ambele imobile situate la stradă, Tocile, Valea Oului Nr. 4 Grădina fiind plană, bine închisă, cis meaua de apă la poartă, foarte potrivită pentru clădire, cu deosebire proprie pentru zidirea unui Sanatoriu sau vile pentru vară. Vânzarea se face din mână liberă. Informațiuni la proprietarul sub adresa mai sus arătată. 669 3-3

De vânzare o casă nouă constătoare din 7 camere și grădină mare la poziție frumoasă. Informațiuni la adm. ziarului. 696 1-2

Mai multe case de vânzare cu mari înlesniri de plată. A se interesa la Wilhelm Hirsch Str. Spitalului 12. 700 1-1

De închiriat în comuna Satulung Nr. 1885 strada Belu la 150 metri de piața Cernatului una casă mare cu șoproș g'ajd, beci, două magazii mai, în total 4 camere de locuit și dependințe. Locuință separată în zilele acestea. A se adresa proprietarului Dumitru Caza cu avocat Tighina Basarabia, care se află în vilă g'atură chiar în casa acestuia. Se poate închiria pe mai mulți ani. 679 2-2

De închiriat 2 camere, cămară, pivniță și bucătărie de vară verandă, cu grădină frumoasă și mare. Valea Oului No. 1. 1-1

De închiriat de la 15 August locuință lângă promenadă cu 3 ori 4 odăi frumoase, un entremare, cameră de baie, bucătărie frumoasă, cameră pentru victualii cu lumină electrică. Tot acolo de vânzare o sufragerie completă. Informațiuni la Păpetăria Herz, Strada Principele Carol 22. 693 1-3

De închiriat otelul și restaurantul „La Turcu” din Polană cu 1 Septembrie. A se adresa dlui Ștefan Căpștină Str. Valea Morilor C) 37. 702 1-1

Se caută pentru Orchestra Cinema Astra un sau o harmonistă și un violonist obligat apt p. m. A se adresa în fiecare zi dela 6-7 seara, dlui Șt. Voicu, șeful orchestrei la cinematograful Astra. 686 2-2

Vând teren central electricitate, apă Predeal Merișescu Str. B. ăteanu. 1-2

Parcele pentru clădit casă ieftin de vânzare lângă gara Bartolomeu. Informațiuni la P. Stoica Str. Bisericii Române 19. 606 6-10

Un automobil marca Dürkow de vânzare. Preț 32,000 lei. A se adresa: Toma Brenci Piața Prundului 3. 663 3-3

Locuri de casă și case de locuit de vânzare, prăvăli și locuințe de închiriat, angajam curse cu automobile cu prețuri redus. La Informatorul Prundul Ros. lor No. 2 Brașov. 664 3-3

Impromat de ban cu cele mai eficiente mij. ocește Wilhelm Hirsch Str. Spitalului No. 12. 701 1-1

Se caută spre cumpărare o mașină (de lux) în perfectă stare. Informațiuni la Librăria Hirsch Brașov Strada Principele Carol 22

Căutam pentru angajare imediată o domnișoară de serviciu. A se adresa la Administrația ziarului. 695 1-2

Perzându-se o servietă de piele cu o scrisoare adresată dr. Wille și un calendar (Csangó Naptár) precum și un noțit în drumul dela Hotel Coroană și Gara mare, cel ce l-a găsit să-l predea proprietarului unde va primi o recompensă bună Adresa: A. Fejer Hotel Coroană. 697 1-1

AVIZ. Societatea Junilor bătrâni din Brașovul-vechiu aranjează în prima Duminică după Sf. Marie adevăci în 19 August 1928 o serbare cămănească la Crucea din Strada Tinteșlor. Plecare dela Biserica ort. rom. Sf. Adormire din Brașovul vechiu la ora 11 a. m. în caz de timp nefavorabil se amână pe Duminică viitoare. Comitetul.

Găsiți vin bun și ieftin în

Depozitul de vinuri naturale și **Fabrică de ape gazoase** **STELIAN NICOLAU** Strada Căpitanului No. 14. (TELEFON 256)

Vinuri de: Drăgășani Dealu-Mare și Odobești VANZARE EN-GROS 213 19-0

Publicațiune In comuna Tohanul Vechiu Jud. Brașov se vinde o casă elegantă, bună pentru orice comerț, aproape de gară. Condițiuni avantajoase. A se adresa: Olimpia Crăciun, Tohanul Vechiu No. 267. 683 3-3.

Salon de înfrumusețare După metodele cele mai noi. Distrugerea definitivă a perilor neplăcuți, îndepărtarea zbârciturilor, pistruilor, coșurilor și a altor defecte ale frumuseții, decopierea radicală al feții, message. Institutul cosmetic STELLA Strada Porții No. 44. Articole speciale cosmetice. Se trimet în provincie direct. 444 9-0

România Prefectura județului Brașov Serviciul Financiar Economic No. 7637/1928.

Publicațiune de licitație Prefectura județului Brașov va ținea a doua licitație publică, conform art. 72-84 a legii contab. publice în ziua de 10 Octomvrie 1928, ora 9-11 a. m., în biroul No. 30 Etaj II. al Palatului Prefecturii, pentru închirierea localurilor din parterul Palatului Prefecturii și a nume:

Localurile cari sunt ocupate actualmente de cafeneaua Bodega Transilvania și restaurantul Transilvania pe durata de 6 (șas) ani, începând dela data rămănerii definitive a licitației. Se vor înainta oferte separate, pentru fiecare local în parte. Garanția va fi 10% după suma oferită și va fi depusă în numărul sau efecte garantate de Stat sau recipisa Administrației Financiare, despre numărul, sau efecte garantate de Stat, depusă la Cassa de Depuneri și Consemnațiuni.

Caetele de sarcini și condițiunile de licitare se pot vedea la Prefectura județului în orele de serviciu. Prefect: Șeful Serviciului: (ss) V. Mateescu (ss) V. Florea 678 3-3

Primăria Municipiului Brașov. No. 19001/1927.

Publicațiune de licitație Se aduce la cunoștința publică, că în ziua de 10 Septembrie a. c. la ora 9-11 a. m. se va ține la serviciul economic al primăriei Brașov o licitație publică cu oferte sigilate și timbrate în conformitate cu dispozițiunile legii asupra contabilității publice Art. 72-83 pentru darea în întreprindere a lucrărilor de canalizare în strada Pe Tocile. Lucrările vor face conform devizului cca. 500.000 lei. La ofertă e de anexat o garanție de 25.000 lei în numerar sau efecte de stat. Condițiunile detaliate se pot vedea la serviciul tehnic al Primăriei. Primar, Secretar General, Dr. Moga. Indescifrabil. 687 2-2

CONCURS Comitetul parohial al bisericii Sf. Nicolae din Brașov Schei, publică concurs cu termen de 15 zile, pentru ocuparea postului de diriginte al orfelinelor internat al bisericii din casele fundațiunei Dumitru și Maria Pascu, Str. Prundului Nr. 47. Informațiuni detaliate se pot lua la Biroul comitetului parohial (curtea bisericii). Comitetul parohial al bisericii Sf. Nicolae, Brașov. 683 3-3.

Primăria Municipiului Brașov. No. 19100/1028. **Publicațiune de licitație** Se aduce la cunoștința publică, că în ziua de 11 Septembrie a. c. la ora 9-11 a. m., se va ține la serviciul economic al Primăriei o licitație publică cu oferte sigilate și timbrate în conformitate cu dispozițiunile legii asupra contabilității publice Art. 72-83 pentru darea în întreprindere a lucrărilor de canalizare în strada Curmătură. Valoarea lucrărilor va face conform devizului circa 450.000 Lei. La ofertă e de anexat o garanție de 25.000 Lei în numerar sau efecte de stat. Condițiunile detaliate se pot vedea la serviciul tehnic al Primăriei. Brașov, la 6 August 1928. Primar: p. Secretar General: Dr. Moga. Indescifrabil.

Primăria Municipiului Brașov. No. 19101/1928.

Publicațiune de licitație Se aduce la cunoștința publică, că în ziua de 12 Septembrie a. c. la ora 9-11 a. m., se va ține la serviciul economic al Primăriei o licitație publică cu oferte sigilate și timbrate în conformitate cu dispozițiunile legii asupra contabilității publice Art. 72-83 pentru darea în întreprindere a lucrărilor de canalizare în strada Morii și strada Canalului Timiș din Blumăna. Valoarea lucrărilor va face conform devizului cca. 500.000 lei. La ofertă e de anexat o garanție de 25.000 Lei în numerar sau efecte de Stat. Condițiunile detaliate se pot vedea la serviciul tehnic al Primăriei. Brașov, la 6 August 1928. Primar, Secretar General, Dr. Moga. Indescifrabil.

Primăria comunei Poiana Măgului Jud. Brașov.

Publicațiune Primăria comunală Poiana Mărului, Județul Brașov, dă în arândă prin licitațiune publică cu oferte închise, cu respectarea condițiunilor prescrise în art. 72-83 din legea contabilității publice, în ziua de 16 Septembrie 1928, ora 2 p. m., în localul primăriei, cârciuma comunală No. 43, pe 3 ani, dela 1 Oct. 1928 până la 30 Sept. 1931, împreună cu grădina aparținătoare cârciumei, pentru fânății și zarzavat. Prețul de strigare 15.000 Lei. Vadiul 10%. Condițiunile detaliate se pot vedea la primăria comunală. Poiana Mărului la 8 August 1928. Primar: Secretar: Aron Gogonea. Ioan Lăzăroiu.

România Corpul Portărelor Tribunalului Brașov

No. O. 1440/1928. **Publicație de licitație** Subsemnatul prin această publică că în baza deciziunii No. O. 1440-1928 a judecătorei de ocol Satulung în favorul reclamantului Hershovits Adolf repr. prin avocatul dr. I. Revesz pentru încașarea creanței de 1152 lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 16 August 1928 orele 3 p. m., la fața locului în Satulung No. 1076, unde se vor vinde prin licitațiune publică judecătorească un butoi cu vin în valoare de 8000 lei. În caz de nevoie și sub prețul de estimare. Cernatu, la 2 August 1928. V. Folescu. Portărel. 705 1-1

AMINTIRI DIN JUGOSLAVIA.

La moartea lui Radici

După ce am fost câțiva ani cetățean jugoslav, înainte cu patru ani am scris câteva articole în ziarul „Gazeta Transilvaniei” despre frământările politice și naționale din Iugoslavia cu care ocaziune am declarat, că dorințele lui Ștefan Radici și ale partidului țărănesc se vor realiza. Prevederile mele s'au și împlinit în parte, căci cererile guvernamentale s'au îmbălbâz și apelând la spiritul conciliant și iubitor de dreptate al lui Radici, au sistat persecuțiile contra lui și i-au făcut loc și în guvern.

Moartea lui Radici e regretată nu numai de Croați ci și de mulți Sârbi, căci el a fost un conducător sincer și conciliabil al Croaților, ideile sale având răsunet nu numai în Croația și Slavonia, ci chiar și în Bosnia, Herțegovina, precum și în Dalmația. Locuitorii din Dalmația, Herțegovina, Bosnia și Muntenegru sunt Croați pentru că vorbesc limba sârbă cu pronunțare croată și numai religionea lor îi deosebește de Croați.

Radici era un partizan convins al autonomiei provinciilor iugoslave. Partidul său avea și numele de partid republican țărănesc și Radici de multe ori a făcut declarațiuni că respectază pe Regele Petru ca pe un cap al statului obligat să apere suveranitatea poporului.

De altminterlea înainte de 1 Decembrie 1918 aproape întreg poporul jugoslav era pentru înființarea republicii, însă la 1 Decembrie 1918 adunarea națională din Novisad în înțelegere cu guvernul din Belgrad au primit sistemul monarhic din respect și recunoștință pentru Petru Karagiorgievici, care, contrar voinței unor miniștri și a unor ofițeri, nu s'a învoit să facă armistițiul sau încheierea păcii separate, ci a continuat războiul până la sfârșit.

Radici a dezvoltat o mare acțiune pentru crearea unei confederațiuni jugoslave, și prin bună înțelegere s'a încorporeze la aceasta și Bulgaria întreagă. Stambulinski se învoise la tratative. Și Pasici dorea aceasta, însă el credea că trebuie să cucerească Bulgaria cu puterea armelor.

Popularitatea lui Radici în mijlocul poporului croat era așa de mare încât chiar și numai amintirea numelui său în fața poporului, producea în-suflețire și extaz.

Sârbit din porțile Ungariei au ținut în 1 Decembrie 1918 adunarea lor națională în Novi-Sad, când au hotărât alipirea lor la Serbia, dar fiindcă ar fi dorit să înființeze Serbia-Mare, nu s'au putut înțelege cu Croații și mai ales cu Radici, care prelindea o confederație a tuturor provinciilor. Am avut ocaziune să aflu atunci, că chiar și Pri-bicevici cu partizanii săi ar fi dorit repunerea lui Radici. Partizanii lui Radici având cunoștință despre planul sârbilor, Radici a fost bine păzit de 20 țigări Croați. După cum scria ziarul „Radici” al lui Stojan M. Protici, Sârbiti aderent ai partidului lui Svetozar Pribicevici au voit să-l repună pe St. Radici, dar intervenind un frunțos sârb din Zagreb, planul diabolic a fost abandonat. Croații amenințau atunci că pentru capul lui Radici, vor cădea multe capete la adversari.

În toamna anului 1919, s'a ținut o consfățuire a Sârbilor radicali la Belgrad cu care ocaziune s'a hotărât din nou, ca Radici să fie repus fiind adversar al Sârbilor Mari. Auzind eu

despre acest plan am voit cu orice preț să-l înștiințez de Radici despre aceasta, dar în scris nu o puteam face căci era cenzură și la poștă, stare de asediu, apoi eu mai eram în timpul acesta și ostătec. Eram neliniștit că nu pot afla pe cineva ca să călătorească la Zagreb să-i aducă la cunoștință lui Radici cele plănuite. Dar un prieten îmi făcu bucurie cu vestea că Radici deja știe despre complot și că în consecință s'au și luat măsuri de pază.

Am auzit atunci că s'a organizat garda națională croată sub numele de „Hrvatske nacionalna omladina”, care păzește pe Radici.

Fostul ministru președinte Stojan Protici a avut tratative cu Radici, care a și scris în ziarul

său, că e posibilă o împăcare între Radici și Sârbit. Protici a fost cel mai devotat aderent al lui Pasici.

Radici a fost persecutat din partea guvernului și a stat mult timp ascuns în casa lui Pavel Radici, unde a și fost arestat.

Când era în temniță îl păzeau și țineri croați și i-se trimetea mâncare de acasă, căci se temeau că va fi otrăvit. A trebuit mai târziu să fugă în streinătate.

O persoană din România a voit să încerce o împăcare între Radici și Sârbit, dar auzind Sârbit despre aceasta au lansat manifeste ostile și au împiedecat împăcarea.

Cel mai hotărât adversar al lui Radici a fost Sv. Pribicevici, care acum l-a devenit cel mai bun prieten și colaborator.

Moartea lui Radici e o primejdie pentru Iugoslavia, căci el a fost conciliant și avea mari simpatii pentru Regele Alexandru.

P. Stoica.

Moartea lui Stefan Radici.

Se știe că una din victimele odiosului atentat petrecut în Scupcina din Belgrad a fost și Stefan Radici, șeful partidului țărănesc croat. În urma ranei suferite cu ocazia atentatului Ștefan Radici a fost transportat la Zagreb, unde Miercuri seara la orele 8.55 și-a dat obștescul sfârșit.

Știrea morții lui a produs o puternică impresie în întreaga țară, care în Ștefan Radici pierde una din cele mai mari personalități politice. Adânc cunosător al condițiilor în care evolua țara, Radici a fost cel dintâi, care și-a îndreptat privirea spre masele țărănești, deșteptând în ele conștiința și demnitatea de oameni și cetățeni, — devenind astfel un adevărat tribun al poporului.

Cu ocazia transportării corpului lui Radici din vila sa la casa partidului țărănesc croat, au participat peste 50 de mii de oameni, cari au urmat sicriul timp de 2 ore într-o liniște desăvârșită.

Comitetul de acțiune al coaliției țărănistă-democrate a decis ca înmormântarea lui Radici să aibă loc Duminecă la orele 10 dimineața. S-a mai hotărât să se respingă propunerea guvernului de a face funeraliile pe cheltuiala Statului. Înmormântarea va fi făcută pe cheltuiala orașului Zagreb și a celor 8 județe croate.

A mai decis de asemenea să se respingă toate telegramele și scrisorile de condolețe venite din partea partidelor cari nu s'au retras din Skupștină.

D-l Iuliu Maniu a trimis următoarea telegramă d-lui Prevođaz, vice-președintele partidului țărănist din Iugoslavia:

„Adânc îndurerat de vestea decedării marelui patriot și distinsului bărbat de stat Ștefan Radici și revoltat de atitudinea barbară careja l-a căzut victimă, vă rog să primiți și să împărți-

șiți întregului partid, din partea mea și a partidului național-țărănesc cele mai sincere condolețe.

Dumnezeu să ocrotească partidul țărănesc croat și statul sârbo-croat.

(ss) Iuliu Maniu,
președ. part. național-țărănesc.

Serbare câmpenească

Societatea „Vulturul Carpaților” din Brașov va aranja mâne Duminecă 12 Aug. 1928 o serbare câmpenească în Poiană pe Livada „Junilor bătrâni” la care invităm Onor. public a ne onora cu prezența d-lor.

Muzica Bal. V. de Munte va distra Onor. public, deasemenea vor fi la dispoziție mai multe focuri și beuturi răcoritoare.

Venitul ce se va realiza va fi destinat în întregime clădirii unei case de adăpost pe muntele „Postovar” care este de interes general.

Plecarea va fi la ora 8 a. m. din fața Liceului „A. Șaguna”. Toți membrii Soc. sunt rugați a lua parte, întrunirea la ora 7 la locul de plecare. In caz de timp nefavorabil se amână pe Dumineca viitoare.

Brașov, la 3 August 1928.

Comitetul.

Cinema „Astra” (Apollo)

11—12—13 August

INVIEREA

După romanul lui Leo Tolstoi în 10 acte.

Cel mai mare eveniment cinematografic al sezonului. Cel mai frumos film rusesc.

La fiecare reprezentare concerteză renumitul Cor al ofițerilor cazaci și orchestra de balalaici. Cor și solo.

In rolul principal.

Rod la Roque, Dăborea Del Rio.

„CARTEA ROMÂNEASCĂ” S. A.

Sucursala Brașov.

Strada Porții No. 11.

Librărie, Papetărie, Depozit de Hârtie, — Articole de Pictură. — Articole Fotografice. — Gramafon „His Master's Voice” și „Columbia”.

PREȚURILE CELE MAI EFTINE.

DELA ORGANIZAȚIA P. N.Ț.

Convocarea comitetului județean Brașov și al delegaților satelor

Delegația permanentă a org. P. N.Ț. din orașul și județul Brașov, întrunită alaltăieri seară, a hotărât convocarea comitetului județean și a delegaților satelor pentru ziua de Vineri, 17 August a. c. ora 12 la amiazi în localul clubului P. N.Ț. din piață.

La ordinea zilei: expozeu asupra situației politice și alegerea delegaților pentru marele congres al P. N.Ț. care se va ține în Septembrie la București.

BIROUL ORG. P. N.Ț.

In jurul dimisiei d-lui Titulescu

In „Monitorul Oficial” de ieri a apărut următorul decret:

„D-l Nicolae Titulescu, ministrul afacerilor străine este numit pe ziua de 1 August 1928, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al României la Londra, în misiune extraordinară”.

Nu mai înțelegem manevrele oficioaselor liberale. Deși e cert că d-l Titulescu a dimisionat, din comunicatul de mai sus rezultă că d-sa în calitate de „ministru al afacerilor străine” a fost numit „trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al României la Londra, în misiune extraordinară”.

Intradevăr ceva extraordinar!

Informații

Un îndrăzneț atac banditesc a avut loc ieri pe orele 10 a. m. la gara Porumbacul de jos pe linia Făgăraș—Sibiu. Pe când șeful stațiunii d-l Bode Andrei se afla cu familia sa la masă, cineva, de afară, a tras un foc de armă. Glonte a pătruns plămânul șefului de gară, care s'a prăbușit la pământ.

După săvârșirea crimei, un bandit, lăsându-și tovarășii afară, a pătruns mascat în cameră în mijlocul familiei care înarmurise. Cu revolverul înțins, banditul s'a repezit asupra fiului șefului de stație, un tânăr în vârstă de 20 ani, căruia i-a smuls din deget un inel cu briliante. Scornind prin casă a mai găsit 4 inele și alte bijuterii pe cari le-a luat. După această ispravă, banditul a scos din buzunarul șefului stației cheia dela casa de bani a gării și a trecut în birou. Aci, deschizând cassa, a furat toți banii aflați înăuntru: 80.000 lei.

Bandiții au dispărut apoi fără a fi putut fi descoperiți. Șeful gării, rănit de moarte, a fost internat în spitalul din Sibiu.

Sporirea recoltelor în țară. Seceratul a început pretutindeni. Rezultatele de până acum, acolo unde s'a întrebunțat superfosfat, au întrecut toate așteptările. În Banat și Bucovina unde s'a îngrășat pământul cu superfosfat în mai mare măsură la semănăturile de toamnă s'au obținut chiar câte 1600—2200 sg. la pogon (3200—4400 kg. la hectar). Aceste rezultate frumoase se datorează faptului că s'a întrebunțat superfosfat, care este singurul îngrășământ ce conține acidul fosforic solubil în apă și care este deci foarte ușor asimilat de către plante. În același timp și rădăcinile devin mai puternice și pătrund mai adânc în pământ, așa că plantele sunt mult mai rezistente. Ude nu s'au dat îngrășăminte cu acid fosforic solubil în apă, rezultatele sunt mult mai slabe.

In Siberia României. Aflăm că un subcomisar al Poliției din loc a fost mutat și trimis, fără pașaport, în provincia de peste Prut. Nu cunoaștem motivele. Acum auzim că este vorba de punerea pe drum a directorului Prefecturii Poliției.

Este, sau nu, adevărat?

Pe Tâmpa. Nici un vizitator al orașului să nu se lipsească de farmecul unei plăcute preumblări pe Tâmpa. Pitorescul restaurant situat în vârful acestui deal și bine condus de simpaticul negustor român Teodor Beschea, este nu numai un loc de recreație, ci și o poziție, care oferă ochilor o panoramă încântătoare.

Haine găsite In fața restaurantului „Transilvania” pe Promenadă au fost găsite în ziua de 26 Iunie o haină zefir și un pardesiu bleumarin pentru dame. Hainele sunt depuse la secția penală (camera Nr. 4) Prefectura Poliției, de unde se pot ridica.

Cununie. Doamna Elvira D. Orghidan născ. Grădinaru are onoare a aduce la cunoștința rudelor și cunoscuților celebrarea religioasă a căsătoriei sale cu dl V. Radiovevici, care va avea loc în ziua de 19 August a. c., ora 6 seara în Biserica Sft. Nicolae din Scheiu (Brașov) unde se primesc și felicitările. Nași: dna și dl A. Suru. Această ține loc de orice invitație. 1-2

Cunoscătorul cumpără numai caramela cu lapte cu valoare intrinsecă maximă cu denumirea „Stollwerck”.

425 1—1

Știri medicale. Doctorul Carol Flechtenmacher junior, chirurg ginecolog s'a întors din străinătate. Consultațiuni 12—1, 2—3 strada orfanilor 14/1. Telefon 259. 675 1—3

Raidul de aviație al Micei Înțelegeri.

Miercuri a avut loc plecarea din Praga a avioanelor, cari au participat la raidul de aviație al Micei Înțelegeri și Poloniei. Au luat parte 21 de avioane, dintre cari 6 cehoslovace, 5 jugoslave, 5 românești și 5 poloneze. Miercuri a avut loc plecarea din Praga, peste Cracovia, Varșovia, Lvov, Iași, București. Ziua următoare continuarea din București, peste Belgrad la Praga.

Cu toate că echipagiul românesc a fost ceva mai restrâns ca celalte, el s'a clasat foarte bine. În prima etapă, care a fost la București, singura echipa românească a sosit completă.

Iar a doua zi de zbor primul sosit la Belgrad și Praga a fost echipagiul Gogu Ștefănescu, colonel Protopescu (navigator), cu toate că plecase de pe aerodromul Pipera al 5-lea.

Pe aerodromul dela Praga de asemenea singura escadrila românească a sosit completă.